Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
Braşovu, piaţa mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M, Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L, Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 235. Braşovŭ, Luni, Marţi 25 Octomvrie (6 Noemvrie) 1888.

Braşovŭ, 24 Octomvrie v.

E lucru sciutŭ, şi adeseorĭ „Revista Politică" din Sucéva şĭ-a ridicatŭ graiulŭ, că naţionalităţile neromâne din Bucovina, care forméză minoritatea poporaţiunei, năpăstuescŭ pe Românĭ, poporaţiunea băştinaşe a ţĕrii.

In acéstă luptă de cutropire a elementului românŭ se disting mai cu sémă păturile venetice de Polonĭ, Rutenĭ şi Jidovĭ.

E în adevĕrŭ lucru de miratŭ, cum aceştĭ veneticĭ au putută ajunge cu îndrăsnéla până acolo, că sĕ încerce a pune genunchele pe grumazulŭ Românului şi sĕ le trécă prin gândŭ nenorocita ideă de a face chiar încercărĭ sĕ-lŭ desoaţionaliseze.

Şi totŭ aşa de neesplicatŭ lucru e, cum dascălii şi preoţii românĭ, cu întréga inteligenţă română, nu punŭ umĕrulŭ sĕ scóţă ghiarele ce acei veneticĭ şi le-au înfiptŭ prin unele părţĭ în corpulŭ naţionalităţii române, ca sĕ'lŭ sfâşiă.

Nu ḑicemŭ, că nu suntŭ preoţĭ şi dascălĭ cu inimă românéscă, inteligenţă cu simţĕminte românescĭ, care lucră din rĕsputerĭ sĕ înlăture periculuŭ din părţile unde se ivesce elŭ amenintândŭ; dér ce se face pentru că acei puţinĭ dascălĭ şi preoţĭ, acea puţină inteligenţă română — şi avemŭ convingerea că puţină, fórte puţină e cea de felulŭ acesta — care din lipsa de energiă se lasă a fi tîrîtă de nenorocitulŭ curentŭ alŭ propagandei naţionale streine, ce se face, ḑicemŭ, ca ea sĕ fiă înşiruită în rĕndurile falangei naţionale române, spre a se pune stavilă puternică propagandei veneticilorŭ?

„Revista Politică" ne-a făcutŭ cunoscute casurĭ fórte grave despre modulŭ cum uneltescŭ mai cu sémă Rutenii în contra naţionalităţii române.

Preoţii şi cărturarii rutenĭ se vĕră printre poporulŭ românŭ, îĭ spunŭ că Dumneḑeu vorbesce rusesce şi că numai acela are parte de raiu, care se face Rusŭ, ér limbă românéscă, orĭ moldovenéscă cum o numescŭ Rutenii, este limbă ţigănéscă şi celŭ care o vorbsce va sta la pórta raiului ca cânii; îĭ mai spunŭ preoţii şi cărturarii rutenĭ, că la masa unui Rusŭ şi Dumneḑeu şéde, bea şi mănâncă cu plăcere, pe când la masa unui Moldovénŭ, adecă Românŭ, nu.

Când chiar acei nenorociţĭ, carĭ au căḑutŭ în cursele Rutenilorŭ, le spunŭ şi le destăinuescŭ acestea celorŭ carĭ îĭ apucă de scurtŭ — de altmintrelea o spunŭ ruşinaţĭ de fapta lorŭ — găsimŭ cu cale sĕ întrebămŭ: intreprins'a inteliginţa română, neînveninată de sĕmţĕminte streine, paşii necesarĭ, ca sĕ se pună capĕtŭ acestorŭ uneltirĭ? Luat'a guvernulŭ ţĕrii, care negreşitŭ că e informatŭ despre propaganda ruténă, mĕsurĭ ca sĕ fiă puşĭ la loculŭ lorŭ şi pedepsiţĭ cum se cuvine acei uneltitorĭ?

Cum sufere Inaltŭ Présfinţia Sa sĕ se uneltéscă cu atâta neruşinare în contra naţionalităţii credincioşilorŭ sĕi românĭ, sĕ li-se spună, că Dumneḑeu rusesce vorbesce. cu alte cuvinte, că Dumneḑeu e Muscalŭ?

Nu'i vorbă, şi la noi se uneltesce în contra naţionalităţii române, dér încă nu s'a găsitŭ Românŭ, care sĕ fi creḑutŭ vreodată apostolilorŭ mincinoşĭ ce se vorŭ fi ivitŭ vre-odată printre poporul românŭ din Transilvania, Bănatŭ şi Ţéra ungurêscă, că Dumneḑeu ungeresce vorbesce. Ér décă în Bucovina se 'ntémplă astfelŭ de lucrurĭ, atuncĭ vina nu se póte arunca decâtŭ asupra acelorŭ preoţĭ şi dascălĭ, carĭ nu'şĭ facŭ datoria luminândŭ poporulŭ asupra fiinţei lui Dumneḑeu, deschiḑêndu'i capulŭ ca sĕ înţelégă uneltirile rutene.

Sperămŭ, că graiulŭ „Revistei Politice" nu va rĕsuna în pustiă şi că preoţimea, dăscălimea şi întréga inteliginţă română se va pune pe lucru, ca sĕ strivéscă capulŭ ce şi'lŭ redică hidra propagandei rutene.

Unŭ incidentŭ în Belgradŭ

Cu ocasiunea iluminaţiunei dela 1 Noemvre, ce s'a făcutŭ în Belgradŭ pentru Regele Milanŭ, s'a întêmplatŭ unŭ incidentŭ penibilŭ. Unŭ individŭ din mulţime, precum se telegrafiază din Belgradŭ, a spartŭ cu petri ferestrile ambasadei austro-ungare. Făcêndu-se imediatŭ cercetare, s'a doveditŭ, că intenţiunea n'a fostŭ d'a se face o demonstraţiune politică, deórece din mulţime s'a aruncatŭ cu petri şi în ferestrile altorŭ case private şi edificii publice, care nu erau iluminate. Incidentulŭ, ḑice-se, nu va avé urmărĭ, deórece afacerea s'a aplanatŭ prin esplicărĭ amicale. Ministrulŭ de esterne sĕrbŭ Mijatovicĭ şi prefectulŭ poliţiei Georgievicĭ s'au dusŭ la ministrulŭ plenipotenţiarŭ austro-ungarŭ Hegenmüller, ca sĕ'şĭ esprime regretele lorŭ pentru acestŭ incidentŭ. S'au făcutŭ douĕ arestărĭ.

Ungurii între Germanĭ şi Muscalĭ.

„Kolozsvár", într'unŭ articulŭ dela 2 Noemvrie, vorbindŭ despre raportulŭ în care se află naţiunea ungurêscă faţă cu marile puterĭ Germania şi Rusia, constată mai întâi, că e neapĕratŭ necesarŭ ca Ungurii sĕ se alăture hotărîtŭ şi fără nicĭ o reservă la una din aceste puterĭ. Pledéză apoi pentru alianţa Ungurilorŭ cu Germania, aducêndŭ între altele următórele motive:

Sentimentele şi interesele nóstre de esistenţă nu ne permitŭ sĕ ne alăturămŭ la puterea slavă. Contra unei asémenĭ hotărîrĭ se opune caracterulŭ politicŭ alŭ naţiunei unguresci, se opunŭ tradiţiunile nóstre istorice, cultura, religiunea şi tóte sentimentele nóstre. Amŭ da totŭ, ce până acum amŭ câştigatŭ cu grele lupte, amŭ smulge rădăcinile rassei naţiunei şi ne-amŭ rupe de totŭ trecutulŭ nostru, ca sĕ începemŭ din fundamentŭ o viéţă nouă. Amŭ pune în jocŭ tóte avantagele nóstre politice fără a puté fi sigurĭ, décă în schimbŭ amŭ puté căpĕta o recompensă celŭ puţinŭ egală.

Apoi chiar lăţirea slavismului este ceea ce amenință mai multŭ esistenţa naţiunei nóstre. Acéstă credinţă este înfiptă în corpulŭ statului maghiarŭ pretutindenea. Naţionalităţile nóstre, carĭ tindŭ la rĕsturnarea stăpânirei unguresci, cu escepţiunea unei micĭ fracturĭ, cultivă simpatii rusescĭ. Mai adaugemŭ, că în Austria, care stă cu noi în strînse legăturĭ, influinţa slavă a ajunsŭ atâtŭ de departe, încâtŭ în însĕmnată parte este de o putere egală cu cea germană. Alipirea la slavismŭ ar esploata acéstă direcţiune pentru a cuceri întréga monarchiă şi mai curêndŭ orĭ mai târḑiu ar puté aduce disolvarea rassei maghiare. In decursulŭ timpilorŭ ar puté ridica aicĭ unŭ alŭ doilea puternicŭ statŭ slavŭ, dér în acestŭ statŭ abia ar fi posibilŭ, ca naţiunea maghiară sĕ mai jóce unŭ rolŭ ponderosŭ.

Interesele nóstre de statŭ invólvă în sine mandatulŭ de a ne alipi la alianţa cu Germanii. Cultura şi instituţiunile nóstre în esenţă suntŭ aceleaşĭ cu ale Germanilorŭ.... Afară de acestea, de o parte diferenţa acută a caracterelorŭ, de altă parte raporturile geografice şi politice de statŭ, pe timpurĭ neprevĕḑute facŭ imposibilŭ, ca elementulŭ germanŭ sĕ contopéscă în sine Maghiarimea, ce e inferióră în numĕrŭ şi putere.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Luxulŭ florilorŭ.

Lucru sciutŭ de toţĭ este, cumcă moda îşĭ bate jocŭ de orĭ şi ce logică.

Astfelŭ femeile îşĭ împodobescŭ pĕrulŭ lorŭ cu rosele cele mirositóre pe timpulŭ, când întréga natură dórme somnulŭ celŭ lungŭ alŭ iernei, în vreme ce în decursulŭ verei, când copiii Florei ocupă cu vitejiă întréga câmpiă şi văile, aparŭ pe pălăriile damelorŭ totŭ felulŭ de florĭ artificiale.

Aşa déră flórea, fire-ar ea artificială orĭ naturală, face parte din obiectele de luxŭ ale timpului nostru, tocmai aşa precum a fostŭ în timpurile trecute.

Ca şi unŭ simbolŭ poeticŭ apare ea atâtŭ în istoria vechiă, câtŭ şi în cea nouă, ornândŭ când mormintele eroilorŭ, cândŭ ruinele cetăţuilorŭ, aducêndu-şi omagiile sale atâtŭ frumseţei, câtŭ şi gloriei, neuitândŭ a împleti şi viitorului cununile cele mai strălucitóre.

Ea era stăpână peste ceremoniile tuturorŭ popórelorŭ celorŭ vechĭ, şi biserica creştină, care la începutŭ a fost eschis'o ca pe unŭ semnŭ alŭ păgânităţii, mai pe urmă totuşĭ nu s'a mai subtrasŭ dela farmeculŭ ei.

Episcopulŭ din Poitiers, Fortunatŭ, a trimisŭ o scrisóre Reginei din acelaşŭ ţinutŭ, anume Radequnda, o poesiă elegantă, în care se aflau şi următórele cuvinte:

„In acestŭ frumosŭ anutimpŭ alŭ primăverei, toţĭ ómenii îşĭ ornéză casele lorŭ cu florĭ. Inălţimea vóstră însĕ sĕ adunaţĭ florile cele strălucitóre şi sĕ le duceţĭ la biserică, ca sĕ fiă ornate cu dênsele altarele, strălucindŭ astfelŭ în nisce colorĭ prea frumóse. Nusceaua (crocus) cea purpuriă sĕ se asocieze cu vioreaua măiestósă, roşulŭ celŭ frumosŭ sĕ fiă adeseorĭ înlocuitŭ cu albulŭ celŭ inocentŭ, vĕnĕtulŭ celŭ închisŭ sĕ fiă aşeḑatŭ lângă verde. Este o luptă între florĭ, una învinge prin frumseţea ei triumfătóre, cealaltă prin profumulŭ ei celŭ dulce; ele întunecă tóte petrile scumpe şi'şĭ batŭ jocŭ de tămâiă."

Acestea s'au întêmplatŭ în secululŭ alŭ şéselea.

In Roma şi aḑi se înfrumseţéză altarele dela biserica sânta Maria Magiore cu rose albe şi cu florĭ de iasomiă.

In evulŭ mediu flórea se numĕra între luxurile cele mai marĭ ale bisericei.

Biserica anglicană nicĭ astăḑĭ nu cunósce altă pompă pentru altare, decât numai florile, de aceea ele au fórte mare căutare, şi mai alesŭ însĕ înainte de Pascĭ.

Odinióră Romanii îşĭ puneau cununĭ de florĭ pe capŭ, acéstă datină însĕ a abrogat'o la începutŭ biserica creştină.

In seclulŭ alŭ nouălea erau cununile de rose ceva de tóte ḑilele şi de myrtŭ pentru mirele şi mirésă pe carĭ 'i cununa preotulŭ creştinŭ.

Cununile de florĭ, la înmormêntărĭ scóse din usŭ, în curêndŭ aparŭ érăşĭ, mai întêiu pe cosciugurile cele micuţe ale copiilorŭ creştinĭ şi au jucatŭ peste totŭ la înmormêntărĭ de acum înainte rolulŭ celŭ mai importantŭ, pe care şi astăḑĭ ilŭ jócă.

Dér nu numai peste ceremoniele bisericescĭ a devenitŭ flórea stăpână, ci şi peste tóte celelalte lucrurĭ lumescĭ. In Francia esista unŭ felŭ de contribuţiune de rose, care s'a datŭ până pe la finea seculului alŭ şésespreḑecelea. Acesta a fostŭ unŭ tributŭ, pe care trebuiă sĕ-lŭ aducă parlamentului pairii Franciei. Acelŭ tributŭ trebuia sĕ fiă dusŭ în vre-o ḑi a lunei lui Aprilie, Maiu séu Iunie, când se ţinea prima şedinţă. Inainte de începerea şedinţei trebuia sĕ îngrijéscă pairulŭ, căruia îi venea rêndulŭ sĕ dea aşa numita dare de rose, a înfrumseţa tóte apartamentele cu florĭ, şi a împrăştia chiar şi pe josŭ florĭ de câmpŭ şi érbă verde. După aceea mergea în sala cea mare şi împărţea rosele, ce erau purtate în corfe de argintŭ înaintea lui, membrilorŭ parlamentului şi oficierilorŭ domesticĭ, carĭ erau de serviciu. După ce împărţirea se finea şi şedinţa se încheia, apoi da acelŭ pairŭ unŭ banchetŭ mare preşedinţilorŭ, consilierilorŭ, oficialilorŭ şi maestrilorŭ de ceremonii.

Originea acestei datinĭ nu este cunoscută. Ea esista nu numai la parlamentulŭ parisianŭ, ci şi la celelalte parlamente ale regatului. Mai alesŭ la celŭ dela Toulusa. Contribuţiunea de rose trebuia sĕ fiă solvită şi copiilorŭ regelui, principilorŭ, ducilorŭ, cardinalilorŭ şi celoralalţĭ pairĭ. După cum se ḑice, unŭ edictŭ alŭ lui Enricŭ alŭ III. sĕ fi ordonatŭ solvirea acelui tributŭ mirositorŭ.

O estindere mare a luatŭ în Francia luxulŭ florilorŭ pe timpulŭ lui Ludovicŭ alŭ XIV-lea, care era unŭ mare prietinŭ alŭ florilorŭ. Elŭ iubea fórte tare a sorbi séra profumulŭ florilorŭ rare şi preţióse şi în grădinile regale se aflau

Statulŭ maghiarŭ s'a consolidatŭ destulŭ de tare, pentru ca d. es. nicĭ înriurințele austro-germane sĕ nu mai pótă fi amenințătóre pentru noi. Din contră, acelea înriurințe chiar și în propria lorŭ țéră numai luptându-se mai pótă sĕ se validiteze, așa precum se validitéză. Lĭ-arŭ părĕ bine décă arŭ puté sĕ germaniseze Austria și la germanisarea Ungariei nicĭ nu se mai gândesce nimenea. Ca oposiție germană, care asaltéză tendințele maghiare, rĕmânŭ singurŭ numai Sasii din Ardélŭ. Ei, dér oposiția acestora nu ne póte oprĭ pe noi, ca sĕ nu abḑicemŭ de acele sentimente străine față cuGermanii, ce au mai rĕmasŭ icĭ-colo ca moștenire din vechia antipatiă. Avemŭ lipsă de Germania, și fără îndoélă și ea are lipsă de noi. Avemŭ lipsă, ca în Austria sĕ nu domineze slavismulŭ, ci germanismulŭ..... Décă și în sentimente ne vomŭ apropia unii de alții, din acéstă ambele părțĭ numai folosŭ potŭ sĕ tragă. Ce se ține de noi, unŭ mijlocŭ de a ne apropia este acela, ca sĕ ne lăpĕdămŭ da acea neîncredere și nepretiniă, cu care și astăḑĭ se pórtă o parte a națiunei față cu rassa germană. Trebue sĕ recunóscemŭ, că abia în câțĭva anĭ lumea s'a schimbatŭ multŭ și în acéstă schimbare Némțulŭ s'a făcutŭ amiculŭ nostru.

Strașnicĭ politicĭ suntŭ „patrioții“ dela Kolozsvár“! Vréu sĕ fiă tarĭ sub aripĭ streine și nu sub ale lorŭ; preferă sĕ trăiască'n vrajbă cu majoritatea poporațiunei statului, ér de dușmanĭ sĕ'i apere Germania! Óre așa vorŭ fi ḑicêndŭ și cei din Berlinŭ?

SCIRILE ḐILEI.

In adunarea de dĕunăḑile a comitetului administrativŭ din comitatulŭ Ciucului, viceșpanulŭ a presentatŭ adunărei unŭ raportŭ asupra *regulărei granițelorŭ cu România*. In sensulŭ acestui raportŭ, din teritoriulŭ comitatului Ciucŭ au trecutŭ în proprietatea României în unŭ locŭ 192 jugĕre, în altŭ locŭ 132 jugĕre, în alŭ treilea locŭ 133 jugĕre, în alŭ 4-lea 83 jugĕre și în alŭ 5-lea locŭ 1102 jugĕre. Cu totulŭ 1642 jugĕre. Pentru ca comitatulŭ sĕ priméscă óre-care despăgubire pentru acestŭ teritoriu perdutŭ, precum și pentru pădurile aflătóre pe elŭ, viceșpanulŭ comitatului a propusŭ autorităților jădecătoresci, ca sĕ profite de dreptulŭ garantatŭ prin lege, pentru a întreprinde pașii necesarĭ ca România sĕ rĕscumpere acestŭ teritoriu. Propunerea s'a primitŭ. S'a numitŭ o comisiune constătătóre din viceșpanulŭ, ca președinte, pretorele cercului respectivŭ, unŭ membru alŭ oficiului silvanalŭ și directorulŭ montanŭ, ca trimisŭ din oficiu. Acéstă comisiune va avé sĕ stabiléscă prețulŭ de vênḑare și sĕ ia tóte disposițiunile necesarĭ pentru acésta, avêndŭ a-șĭ da raportŭ în proxima adunare a comitetului comitatensŭ.

***

Intre *visitatorii de șcóle* numițĭ de ministrulŭ unguerescŭ de culte și instrucțiune găsimŭ: solgăbirăi, raportorĭ de-ai comisiunilorŭ administrative comitatense, proprietarĭ de pământŭ, proprietarĭ de morĭ, magistrii postalĭ: totŭ *pedagogĭ*. Ne surprinde însĕ numirea părintelui protopopŭ alŭ Trei-Scaunelorŭ *Dimitrie Coltofeanŭ* între acești visitatorĭ de șcóle (dênsulŭ pentru comunele Saciva, Lisnĕu și Măierușĭ), numire făcută de ministrulŭ unguerescŭ de instrucțiune.

Noi sciamŭ, că părintele Coltofeanŭ e deja, ca protopopŭ, inspectorŭ școlarŭ peste șcólele nóstre din tractulŭ d-sale și că atêrnă de autoritatea nóstră bisericéscă-școlară superióră, ér nu de ministerulŭ unguerescŭ. Ce sĕ fiă la mijlocŭ?

***

Resultatulŭ alegerei de deputatŭ pentru Reichsrathulŭ din Viena, în districtulŭ *Suceava-Rădăuțĭ-Câmpulungŭ* din *Bucovina*, a dovedit o isbêndă totală a Românilorŭ. Anume s'a alesŭ în loculŭ rĕposatului Zotta, candidatulŭ Românilorŭ *Corneliu Cosoviciu* cu 403 voturĭ din 404. D-lŭ Cosoviciu, carele e și deputatulŭ țĕrei alesŭ în Suceava, aparține maiorității partidului naționalŭ românŭ.

***

Scriitorii cehĭ nu mai voescŭ sĕ lucreze pentru opera prințului de corónă „Austro-Ungaria în cuvinte și tablourĭ“, décă nu se ține sémă de dreptulŭ publicŭ (de statŭ) alŭ Cehilorŭ, décă țĕrile corónei boeme nu suntŭ deopotrivă tratate în operă, ca Ungaria, și décă titlulŭ cărții nu se schimbă ḑicêndu-se „Austro-Ungaria-Boemia în cuvinte și tablourĭ“, orĭ „Austro-Boemia-Ungaria etc.“ Lumea e curiósă sĕ vadă, ce va eși de aci, deórece se vorbesce, că prințulŭ de corónă ar fi contra cererei Cehilorŭ.

***

Din Reghinulŭ săsescŭ se scrie, că têrgulŭ de tómnă, ce s'a ținutŭ acolo, a fostŭ bine cercetatŭ. Fiindcă s'au mânatŭ la têrgŭ fórte multe vite, prețulŭ lorŭ a fostŭ cam slabŭ. Părechea de boi grașĭ s'a vêndutŭ cu 300 fl., mai slabĭ cu 150 fl. O vacă 40—80 fl. Cu totulŭ s'au vêndutŭ 300 cai, 5200 vite cornute.

***

Culesulŭ de vii în părțile *Bistriței* și ale *Reghinului* a datŭ resultate fórte slabe! În părțile *Devei* vinulŭ are sĕ fiă mai bunŭ, dér mai puținŭ ca celŭ din anulŭ trecutŭ; în părțile *Mediașului* culesulŭ viilorŭ a datŭ róde fórte satisfăcĕtóre atâtŭ în ce privesce calitatea, câtŭ și cantitatea.

***

In cancelaria cărțilorŭ funduare dela tribunalulŭ din locŭ *se va vinde* la 8 Noĕmvre nou c., 9 óre a. m., realitatea Ilenei Voicu Vulcăneanŭ prețuită cu 267 fl. și la 9 Noemvre, órele 9 a. m. realitatea lui Karl Szekely și Iuliana Csorlai prețuită cu 1200 fl.

***

La cererea sa, sublocotenentulŭ în reservă *George Bârsanu* dela reg. 2 de inf. a fostŭ liberatŭ din serviciulŭ armatei.

***

Duminecă în sĕptĕmâna trecută, poliția din *Budapesta* a opritŭ cu puterea lucrările pe locurile de încărcare și descărcare ale societății de navigațiune pe Dunăre. La întrebarea ce i s'a făcutŭ, poliția a rĕspunsŭ, că o face acésta în puterea § 19 art. de lege LIII din 1868, care opresce lucrulŭ Dumineca pe piețele publice.

***

La *têrgulŭ de vinurĭ*, ce s'a ținutŭ în șĕptĕmâna trecută *în Sibiiu*, s'a adusŭ fórte multŭ vinŭ. S'a vêndutŭ vadra ardelénă de mustŭ de Ohaba cu 1 fl. 30 cr. până la 1 fl. 60 cr.

***

Alŭ doilea concertŭ cu abonamentŭ alŭ orchestrei orășenescĭ din locŭ se va da Joi în 8 Noemvre a. c. în sala hotelului Nr 1.

***

Universitatea săséscă 'șĭ-a începutŭ în Sibiiu ședințele ordinare.

„O surprindere.“

(Fine.)

Ceea ce interesézá însĕ casulŭ acesta pe poporulŭ slavŭ este, că accentuămŭ simplu faptulŭ, că literile ciriliane sufere o perdere sĕmțitóre și că în Europa, în locŭ de a se lăți și de a progresa, ca grafica cea mai perfectă, preste totŭ perde din teritoriulŭ, unde se întrebuințéză. Că Românii, dela carĭ poporulŭ slavŭ a așteptatŭ multe, scotŭ literile ciriliane din biserica gr. or. și introducŭ literile germane latine, este unŭ evenimentŭ, care, fiind-că a venitŭ fără veste, a surprinsŭ și va da ocasiune poporului slavŭ sĕ cugete asupra teritoriului ce-lŭ ocupau odată literile ciriliane, asupra causelorŭ pentru care disparŭ și asupra teritoriului, unde se mai află.*) Literile ciriliane nu suntŭ pentru Slavĭ unŭ lucru indiferentŭ, ci o parte bună din naționalitatea lorŭ, vestmêntulŭ în care se înfățișéză de obiceiu limba slavă. Literile ciriliane se ținŭ de caracteristica particulară a poporului slavŭ și se va cuveni poporului slavŭ sĕ mediteze, că acéstă particularitate specialistică totŭ mai multŭ dispare în curentulŭ celŭ nivelatorŭ alŭ culturii moderne. E de lăudatŭ poporulŭ germanŭ, că are bărbațĭ, carĭ ținŭ cu atâta tăriă la literile lorŭ germane, ce nu suntŭ decâtŭ litere latine, mai multŭ séu mai puținŭ colțurate.

*) Cum vedemŭ, astăḑĭ cu încetulŭ și pe nesĕmțite dispare dinaintea ochilorŭ noștri cirilismulŭ de pe tóte terenele, după o domniă de peste o miiă de anĭ. Așa a dispărutŭ încetulŭ cu încetulŭ grafica dăcéscă dinaintea cirilismului, tocmai cum dispare acesta dinaintea latinismului. Alfabetulŭ dăcescŭ s'a păstratŭ la Românĭ totŭ în acelŭ chipŭ după cum s'a păstratŭ la Albanesĭ, pe lângă alfabetulŭ grecescŭ și latinescŭ, și alfabetulŭ lorŭ naționalŭ, despre care ḑice Hahn, că are o vechime de peste trei mii de anĭ. Românii scriau cu alfabetulŭ lorŭ pe lemne dela drépta spre stânga. Că Românii au scrisŭ până târḑiu pe table de lemne, se vede de acolo, că „lecțiune“ până mai dĕunăḑile nu s'a numitŭ, decâtŭ „tablă.“ Dascălii cei bĕtrânĭ întrebau copiii de tablă. Țĭ-ai învĕțatŭ tabla, scii tabla, țĭ-ai datŭ tabla? Acești terminĭ scolasticĭ suntŭ fórte instructivĭ din tóte punctele de vedere. Mai întêiu terminulŭ tablă are două accepțiunĭ, una reală și alta ideală, ceea ce ne arată în modulŭ celŭ mai limpede, că aplicarea tablelorŭ la scrisŭ și la instrucțiune în totŭ decursulŭ timpului, începêndŭ dela Românĭ, dela carĭ ni-s'au păstratŭ în băile dela Roșia mai multe table cerate cu o grafică cu totulŭ particulară, și până în ḑilele nóstre au fostŭ tare întrebuințate, de unde a urmatŭ, că terminulŭ „tablă“, care la începutŭ însemna numai lucrulŭ, pe care se scrie, numai mai târḑiu s'a aplicatŭ și la lecțiunea scrisă pe tablă. Nenorocirea nóstră a Românilorŭ ardelenĭ este, că până acuma n'amŭ pututŭ afla nicĭ o tablă scrisă cu literile cele vechĭ ale Vlachilorŭ, care nu erau nicĭ latine, nicĭ grecescĭ, nicĭ ciriliane. Multe transacțiunĭ n'au prefăcutŭ strămoșii noștri în scrisŭ, deși avemŭ ḑicala poporală: „ai carte, ai parte.“ Scrierea pe lemne a fostŭ fórte obicinuită la Românii ardelenĭ. Tóte contribuțiunile erariale se scriau până mai erĭ-alaltăerĭ în comunele sătescĭ pe răvașe, răboșe și pe țincușe. Cuvêntulŭ răvașŭ și țincușŭ pe lângă însemnarea reală-materială, are și accepțiunea sa ideală, unulŭ de scrisóre, éră altulŭ de semnŭ. Din aceste esemple se vede, că odinióră au esistatŭ între Românĭ o grafică particulară românéscă, care cu timpulŭ a fostŭ alungată de altă grafică, rĕmânêndŭ numai terminii: tablă, răboșŭ, răvașŭ și țincușŭ (dica) din aceea epocă memorabilă și negurósă a istoriei nóstre.

---

paturĭ marĭ de viorele, florĭ de portocală, iasomiă, tuberose, heliotrope, hyacinthe și narcisse. Predilecția regelui de sine se înțelege, că a fostŭ imitată în palaturile bărbațilorŭ însemnațĭ. Acea casă de porcelanŭ, în care se țineau sĕrbătorile cele mai splendide, purtá numele „Palais de Flore“ (palatulŭ ḑeiței Flora). Unŭ capriciu regescŭ însĕ a nimicitŭ acelŭ palatŭ de porcelanŭ. Elŭ a căḑutŭ deodată cu d-na de Montespan în disgrațiă și în loculŭ sĕu se ridică unŭ alt edificiu imposantŭ, în onórea stelei sale celei nou rĕsărite, adecă în onórea d-nei de Maintenon. Acesta s'a numitŭ *Trianon*, și a fostŭ edificatŭ în stilŭ italianŭ, din marmoră roșiatică împodobitŭ fiindŭ cu o balustradă grozavă, care încorona întregŭ edificiulŭ, ornatŭ fiindŭ și cu statue de marmoră, corfe, urne și coróne.

Lenôtre a aflatŭ unŭ nou stilŭ pentru întocmirea grădinilorŭ regale. Fortoulŭ scrie în „Fastes de Versailles“ următórele:

„Când se întêmpla ca sĕ viu dela Versailles la Trianon, trebuia sĕ credĭ că s'a schimbatŭ țera și zona și că ai ajunsŭ la cine scie ce vilă deliciósă a Italiei. Pământulŭ astfelŭ este înfrumsețatŭ și înfrauritŭ de florĭ și de marmoră, care se oglindéză în apele cele line, încâtŭ ți-se pare, că aicĭ lucesce unŭ sóre mai caldŭ împrăștiindu-șĭ peste întréga câmpiă splendórea sa.“

(Va urma.)

Poesii poporale.

Culese de *Iuliu Moldovanŭ*.

Așa ḑice frunḑa'n plopŭ,
Că dragostea nu-i norocŭ;
Așa ḑice frunḑa'n vie,
Că dragostea nu-i soție;
Unde dragostea se pune
Nicĭ îi frică, nicĭ rușine.

*

Fată mândră calapĕrŭ,
Face-țĭ-ai gura isvorŭ
La celŭ capĕtŭ de rĕzorŭ
Bêndŭ apă sĕ bĕu cu dorŭ.

*

Dulce-i gura de copilă
Ca și mierea din stupină,
Dulce-i gura de nevastă
Ca și mura de pe córtă.

*

Mândră-i lelea 'n sĕrbătorĭ,
După dênsa staĭ sĕ morĭ,
Când o veḑĭ într'alte ḑile
Arde cămașa pe tine.

*

U-i u-iu, că *iu* mĕ chiamă,
Iepurele-i bunŭ de zamă,
Iepuróica de fripturá,
Lelea de țucatŭ în gură.

*

Frunḑă verde de cicóre
Țucu-țĭ ochii lelișóră;
De când nu te-am sĕrutatŭ
Buzele mi-s'au muiatŭ,
Sângele s'a făcutŭ apă,
Inima în mine crépă.

*

Hăi lelița trupŭ de florĭ,
Nu da gura la feciorĭ,
Ci-o lasă pe sĕrbătorĭ;
Atuncĭ haĭ și mĭ-o dă mie,
Eu țĭ-oiu da sufletulŭ țiă.

*

Frunḑă verde de bujorŭ,
Mĕi bădiță, bădișorŭ
Mândra ta móre de dorŭ.

*

Decâtŭ cu dorŭ și urîtŭ,
Mai bine 'n negru pământŭ;
Decâtŭ cu dorŭ și năcazŭ,
Mai bine pânză p'obrazŭ.

*

Până-i lumea draculŭ móre
Căcĭ nicĭ capulŭ nu mĕ dóre;
N'am muritŭ păn'am fostŭ micŭ
Dér acuma că'sŭ voinicŭ;
N'am muritŭ păn'am suptŭ țîță
Dér acum că am drăguță.

*

Frunḑă verde-a pădurii
Pune m'oiu și-oiu chiui.
Sĕ tremure ghiața 'n vale
Sĕ iésă mândra în cale.

*

Multŭ mĕ uitŭ din délŭ în luncă
Sĕ vĕdŭ mândra unde lucră,
La miéḑăḑi und'se culcă,
Sĕ mĕ ducŭ ca sĕ-i facŭ umbră,
Că-i albă ca dómnele
Șĭ-o pălesce sórele.

*

Étă badea trece dealulŭ
Că'i cunoscŭ frêulŭ și calulŭ;
Ba ḑĕu elŭ nu-i bădița,
Că'lŭ cunósce lelița.

*

Nu-i ceteră nicĭ cimpoiu
Sĕ-mĭ bată gura 'napoi,
Cetera-i de lemnŭ uscatŭ,
Gura mea s'aude 'n satŭ,

*

Frunḑă verde săcărea,
Maică, măiculița mea,
Când ai fostŭ cu mine grea,
Maică, rĕu îțĭ mai părea,
Déră décă m'ai făcutŭ,
Ție bine țĭ-a părutŭ;
Mĭ-ai făcutŭ plaponŭ de lână
Fașiă de mătrăgună
Și légănŭ de măgheranŭ
Sĕ mĕ légĕnŭ de măganŭ.

*

Nu bate dómne lumea,
Cum ai bătutŭ pădurea
De nu-i iérna frunḑă'nea.

(Va urma).

rôse, pentrucă ei cu dreptŭ cuvêntŭ privescŭ în ele espresiunea rassei lorŭ. Cu atâta are temeiu mai mare poporulŭ slavŭ, de a conserva literile cirilice, cu câtŭ grafica ciriliană este, după esprimarea bărbațilorŭ germanĭ celorŭ mai învĕțațĭ, grafica cea mai perfectă, ce o póte arăta omenirea; dér suntŭ numai părțile orientale și meridionale ale poporului slavŭ, care conservă și cultivă grafica cirilică în biserică și pe terenulŭ mirenescŭ, pe când părțile apusene au perdutŭ literile cirilice și astădĭ încă totŭ întârdiă a se întórce la literile cirilice și sĕ părăséscă pe cele germane latine, după cum au părăsitŭ de multŭ literile germane.

O învĕțătură s'ar puté lua din faptulŭ acela, că Românii au scosŭ din biserica lorŭ gr. or. literile ciriliane și au întrodusŭ în loculŭ lorŭ pe cele germane-latine. Românii credŭ a fi datorĭ către naționalitatea lorŭ a depărta tóte elementele străine, a curăți ființa rassei lorŭ de amestecăturĭ străine; ei se adună și iau hotărîrĭ de a scóte grafica slavă ciriliană, măcarcă se potrivesce mai bine pentru ortografia limbei române, decâtŭ grafica germană-latină, și de a întroduce în cărțile bisericescĭ literile latine, pentrucă literile latine suntŭ după părerea lorŭ o parte istorică a caracterului lorŭ romanŭ, o parte bună a rassei lorŭ latine, care trebue reocupată pe tóte terenele. Românii nu întrébă pe poporulŭ slavŭ, că-i place séu nu-i place, că Românii scotŭ din biserica lorŭ gr. or. literile cirilice, care au fostŭ în ea sute de anĭ întrebuințate, și le substitue prin cele germane-latine. Românii sciu, că literile suntŭ o afacere culturală, și de politică atâtŭ de depărtate, ca ceriulŭ de pămêntŭ, și nu se interesézā de doctrinele și de instrucțiunile, pe carĭ mânĭ active caută sĕ li-le oferéscă. Românii, avêndŭ voința de a întroduce literile latine și în biserica lorŭ gr. orientală, pentru-că corespundŭ naționalității lorŭ, vorŭ sci sĕ dea acestei voințe espresiunea corĕspundĕtóre și sĕ păséscă dela voință la faptă.

Unŭ poporŭ micŭ, ca Românii, scie sĕ-șĭ conserve naționalitatea sa și a puté servi de modelŭ părții apusene a poporului slavŭ, cum îșĭ reocupă grafica sa primordială. Tóte obiecțiunile ordinare îșĭ perdŭ ponderositatea lorŭ față de faptulŭ, că Românii întroducŭ astădĭ în biserica lorŭ gr. or. literile latine în loculŭ literilorŭ ciriliane, ceea ce nicĭ astădĭ nu-i pré târdiu. Pretestele, că o astfelŭ de schimbare astădĭ nu se mai potrivesce n'au, locŭ și și obiecțiunea, că eserciținlŭ celŭ îndelungatŭ de sute de anĭ și obicĭnuința cu literile cirile lorŭ face greutate schimbărei, se slăbesce prin împrejurarea, că Românii tocmai din biserică, la care ține poporulŭ atâtŭ de tare, vorŭ sĕ scóță literile ciriliane, care au statŭ atâtea sute de anĭ în biserică. Décă grafica ciriliană este o parte bună din naționalitatea poporului slavŭ, o parte însemnată a rassei sale, ba și mai potrivită pentru ortografia limbei slave, totdeodată o proprietate istorică a părții occidentale a poporului slavŭ, atuncĭ acéstă convicțiune ar trebui sĕ-șĭ afle espresiunea corespundĕtóre.

Pentru perderea, ce o sufere grafica ciriliană prin Românĭ, ar trebui sĕ se caute despăgubire în teritorulŭ occidentalŭ slavicŭ. Deși poporulŭ slavŭ va trebui sĕ priméscă cu părere de rĕu scóterea literilorŭ ciriliane din biserica rom. gr. or., totușĭ va trage învĕțătură corespundĕtóre din acéstă faptă, cum sĕ-șĭ recâștige naționalitatea, caracteristica sa, décă ceea a fostŭ pierdută. Poporulŭ slavŭ din partea apusénă este în posițiune pe basa constituțiunii și în specialŭ pe basa art. 19, de a-șĭ conserva și cultiva naționalitatea și limba sa. De naționalitate se ține și grafica (scrisórea). Décă grafica este străină, atuncĭ nu putemŭ vorbi de o naționalitate proprie. După cum poporulŭ slavŭ este chematŭ, pe basa legei fundamentale de statŭ, de a-șĭ cultiva și conserva naționalitatea sa, caracteristica sa, totŭ așa este de îndreptățitŭ și îndatoratŭ pentru conservarea sa de a-șĭ reocupa tóte elementele primordiale ale naționalității sale istorice. Spre scopulŭ acesta îĭ dă legea fundamentală a statului dreptŭ inviolabilŭ. Negreșitŭ, că pentru acésta trebue sĕ esiste mai întâiu voința și apoi sĕ urmeze fapta, precum au doveditŭ Românii.

Din adunarea comitatensă a Brașovului.

In adunarea comitatensă ordinară de tómnă a Brașovului s'au pertractatŭ 96 de obiecte. Intre altele, s'a roportat despre trebile publice din comitatŭ și despre activitatea administrațiunei, s'au comunicatŭ mai multe legĭ și numirĭ consulare, s'a desbătutŭ asupra emisului ministeriului de interne privitorŭ la statutulŭ orășenescŭ despre încetățenire în comuna Brașovŭ, precum și asupra emisului privitorŭ la înființarea unei farmacii în Satulungulŭ Sĕcelelorŭ, și după o scurtă, dér agitată, desbatere s'a primitŭ propunerea comitetului permanentŭ, d'a nu se recomanda ministrului înființarea acestei farmacii. Proiectulŭ de bugetŭ alŭ comitatului pe 1889 s'a primitŭ. S'au alesŭ în comitetulŭ administrativŭ: Christian Porr, Karl Resch, Iosefŭ Dük, Dr. Ed. Gusbeth și Ioh. Imrich. In comitetulŭ verificătorŭ: Fabricius, Ridely, Strĕvoiu, Schlandt și Dr. Zell. S'a încuviințatŭ sĕ se plătéscă societății de construcțiunĭ restulŭ de 29,000 fl. pentru zidirea spitalului militarŭ din fondulŭ de construcțiune a șoselelorŭ. Se decide în principiu facerea unui împrumutŭ de 45,000 fl. pentru fondulŭ spitalului militarŭ și s'a însărcinatŭ comitetulŭ de 15 sĕ tracteze asupra modului și duratei ștergerei datoriei. Cu supraveghiarea spitalului militarŭ au fostŭ însărcinațĭ contabilulŭ primŭ și inginerulŭ Karl Frühbek pe lângă o léfă anuală de 200 fl.

S'a stabilitŭ apoi arunculŭ de încvartirare militară cu $1^3/_4\%$ și $1^1/_4\%$ și arunculŭ pentru fondulŭ jurisdicțiunei alŭ bolnavilorŭ cu 1%. Diferite socotelĭ comunale, precum și preliminarulŭ de cheltuelĭ ale comunelorŭ pe 1889 s'au primitŭ. Deasemenea s'au primitŭ hotărîrile representanței comunale privitóre la alegerea celorŭ doi medicĭ ai orașului și a curatorului și controlorului spitalului, precum și unŭ statutŭ asupra transportului de animale micĭ vii și unŭ statutŭ asupra spargerei petrii pe teritoriulŭ comitatului. Statutulŭ asupra plantațiunei arborilorŭ pe șoselele comitatului s'a modificat într'acolo, că de plantațiunea și întreținerea arborilorŭ au sĕ îngrijéscă singuraticile comune pe lângă cuvenita rebonificare.

Mai amintimŭ, că institutulŭ de banĭ „Albina“ a fostŭ primitŭ în rêndulŭ acelorŭ institute de banĭ, în care se potŭ depune banĭ comitatensĭ și orfanalĭ. Recursulŭ eforiei gr. or. și alŭ lui I. G. Popŭ și consoțĭ în afacerea locului de patinatŭ din Scheiu s'a predatŭ comitelui supremŭ ca sĕ-lŭ înainteze ministrului de interne.

ULTIME SCIRĬ.

Cernăuțĭ 3 Noemvre. Profesorii facultăților profane au predatŭ adĭ rectorului universității de aci unŭ protestŭ în scrisŭ, prin care pretindŭ a apĕra caracterulŭ germanŭ alŭ universității. Rectorulŭ, unŭ teologŭ românŭ, depusése în dietă jurămêntulŭ în limba română. Corpulŭ profesoralŭ vede în acésta o lovitură dată caracterului germanŭ alŭ universității, care este garantatŭ prin lege și ridică protest espres contra orĭ-cărui pasŭ, care ar puté amenința într'unŭ modŭ séu altulŭ caracterulŭ germanŭ alŭ universității. Rectorulŭ a rĕspunsŭ deputațiunei, care i-a predatŭ adresa, că dênsulŭ a consideratŭ jurămêntulŭ ca o afacere curatŭ privată.

Vinarsŭ séu rachiu.

(Prelegere publică dela mediculŭ Petru Argintariu. Din cartea „Merinde dela școlă“, de Dr. *Georgiu Popa.*)

(Urmare).

Consecința primă și cea mai cunoscută la cei ce béu vinarsŭ este, că vine în disordine și se întrerupe digestiunea séu consumarea, slăbesce activitatea stomacului. Acésta e starea ce o numimŭ de comunŭ, deși nu corectŭ, *catarŭ de stomacŭ*. Din lipsa digustiunei, e naturalŭ, se scade apetitulŭ, și cu acéstă scădere se turbură tóte relațiunile de nutrire și de subsistință ale corpului.

După lipsa de apetitŭ, continuândŭ cu vinarsulŭ, urmézā *greța* în o diminéță ca într'alta, și storțarea la vomatŭ. Vețĭ înțelege, că stomaculŭ, ostenitŭ de unŭ lucru greu, cum e vomarea, nu mai póte ca, în réstimpurĭ, sĕ funcționeze de ajunsŭ a consuma nutrimentulŭ. Din apetitulŭ micșoratŭ, din îngreunarea după o mâncare, din slaba funcționare a stomacului, omulŭ simte — scăderea puterilorŭ sale. Cércă sĕ suplinéscă acéstă scădere, și alérgă la vinarsŭ, permițêndu-șĭ cantitate mai multă; și acum șĭ-a făcutŭ rĕu mai mare, că estinde morbulŭ.

Din stomacŭ, morbulŭ se estinde și atacă pelița de umedélă din gâtŭ și din gură, formândŭ aicĭ adevĕratŭ catarŭ, adecă *catarŭ de gâtu*. O flegmă grósă și tenace acopere păreții gâtului: n'o putemŭ lăpĕda, fără numai în parte, după o tușire lungă și grea, și lăcrĕmândŭ de nădușélă. Totodată, asemenea flegmă grósă s'a aședatŭ pe limbă, și împedecă organele gustului de nu mai potŭ funcționa cu receruta sensibilitate și finețā. Décă acum mâncarea nu posede arome tarĭ, unŭ stimulŭ ca sĕ producă iritațiune, omulŭ dice că nu e de bunŭ gustŭ și nu e delicată. Așa e și cu beutura, nu se îndestulesce cu cantitatea de vinarsŭ de până acum, fără pretinde séu mai multŭ séu mai tare. Chiar acestŭ morbŭ alŭ gâtului face sĕ créscă setea. Morbosulŭ crede, că numai setea șĭ-o stĕmpĕră când continuă cu sprituósele. In faptă însĕ, durerile, ce se alină pentru momentŭ, revinŭ cu violență mai mare.

Dela catarulŭ de gâtŭ, mai stêmpărândŭ setea cu vinarsŭ, morbosulŭ ajunge de regulă la *catarulŭ de gâtlegiu* séu de laringe, ce ne este aparatŭ alŭ vocei. Scițĭ că în unele stadie cunóscemŭ, încă de pre voce, omul ce trăesce cu vinarsŭ. Vocea e aspră, dură, significativă ca la nicĭ unulŭ dintre celel'alte morburĭ ale gâtlejului.

Urmézā acum, ca mai din tóte morburile gâtlegiului, *catarŭ de plumânĭ*, fórtea periculosŭ. Beutorulŭ tușesce și aruncă puțină flegmă. Tusa e caracteristică; de pre tusă se cunósce îndată suferința acelei persóne. In apropiere ne lovesce mirosulŭ de vinarsŭ, rĕspânditŭ din gură și din gâtŭ. După esperiință, din acestŭ catarŭ se desvoltă ușorŭ acea aprindere séu inflamațiune de plumânĭ, ce la beutorĭ o finesce adesea mórtea.

Continuândŭ, vinŭ morburile, carĭ cu greu se potŭ vindeca, séu nicĭdecum. Intre acestea majoritatea casurilorŭ de *inflamațiune de ficatŭ* séu de maiu, se reduce la beuturĭ. Este menițiunea ficatului sĕ ajute la digestiune, sĕ forme sânge și sĕ-lŭ curețe de materiile dăunătóre. Decĭ înțelegemŭ că e fatală inflamațiunea, ce-lŭ reține de funcțiunile enarate.

Intrebuințarea necurmată a spirtuóselorŭ produce iritațiune mare asupra *rerunchilorŭ* (renunchĭ), carĭ în curêndŭ nu mai potŭ satisface deplinŭ funcțiunei lorŭ, pentru urinare, întru a lăpĕda prisosulŭ apei, scl. Acéstă stare a rerunchilorŭ alterézā activitatea inimei și causézā mai alesŭ la beutori de vinars *hydropesiă séu bóla de apă*. Se adună apa în vasele corpului, că rerunchii și inima nu șĭ-au făcutŭ deplinŭ datorința. Scițĭ, ce grele suntŭ suferințele în bóla de apă!

Stricăciunea, ce o face vinarsulŭ în sistema nervilorŭ, o vedețĭ înși-vĕ, că beutorilorŭ le *tremură* degetele și mâna. Vinele încă, altmintrelea moi și estensibilĭ, devinŭ aspre și fragile.

Voiu accentua tare, că *crerii și mĕdua din spinare* suferŭ fórte multŭ dela spirtuóse și alesŭ dela vinarsŭ. Din daunarea crerilorŭ urmézā naturalŭ o scădere a puterilorŭ intelectualĭ și moralĭ. Ațĭ vĕdutŭ ómenĭ diligențĭ, deștepțĭ, voioșĭ, că după ce s'au datŭ vinarsului, șĭ-au perdutŭ din pricepere și inteligință, nu mai au sporiu la lucru, suntŭ indiferențĭ și fără energiă. Acum éră lipsa de energiă, adecă lipsa de o voință tare, este causa că ajunsŭ în acestŭ stadiu, omulŭ nu se mai póte lăsa de beutură. Ce-lŭ așteptă? o mórte grabnică, de apoplecsiă, séu — ceea ce este mai durerosŭ — *nebunia* (nerodia, pierdere de minte).

Multe deslușirĭ folositóre le avemŭ dela statistică. Voiu cita datele ce s'au culesŭ de curêndŭ în archiducatulŭ Austriei inferióre. Acéstă țéră e mai aprópe de noi, dintre celea carĭ pórtă o statistică, decĭ — în lipsa de date proprie — acelea se potŭ referi și aplica mai bine la stările nóstre. Intre morboșĭ în spitale, suntŭ acolo 47%, carĭ din beuturĭ spirtuóse au luatŭ causa, directŭ séu indirectŭ, la morbulŭ ce-lŭ pórtă. Și érășĭ între aceștia suntŭ 15%—16% în nebuniă; escesivĭ și periculoșĭ, spaima celoralalțĭ nefericițĭ. Nimicŭ mai tristŭ și mai înspăimântătorŭ, decâtŭ nebunia séu „delirulŭ“ omului beutoriu. Se aruncă, sfâșiă, sparge. Suntŭ mai multe gradurĭ de delirŭ. Unii se vindecă, dér cu greu; mulțĭ morŭ. Nu voiu enara acele scene înfiorătóre (Emoțiune). Trecŭ la date, la carĭ am observatŭ, că ațĭ tresăritŭ. Eu unulŭ am témă nu cumva realitatea sĕ fiă încă mai tristă. Spirituósele s'au estinsŭ până în regiunile înalte. Acelora le dă mâna a se lecui a casa, decĭ nu cércă spitale, și se subtrag dela statistică. Ațĭ audītŭ dicêndu-se că domnulŭ séu dómna cutare sufere, o iritațiune în gradŭ mare, séu de nervositate scl. Se scie că iritațiunea și nervositatea suntŭ adese numai terminĭ convenevolĭ pentru urmărĭ din spirtuóse. Mediculŭ mai vede, la secțiunĭ, că s'a formatŭ o grăsime la inimă, semnŭ că repausatulŭ a beutŭ vinarsŭ, dóră puținŭ, însĕ regulatŭ și prin acésta s'a slăbitŭ puterea de resistință a inimei în contra morbului; altminterea inima învingea și salva o viétă. Deducŭ déră, că datele citate nu suntŭ esagerațiune.

(Va urma).

Rectificare. Suntemŭ rugațĭ a publica ca rectificare, că „*Tatălŭ nostru*“, câtatŭ în biserica gr. or. română din Lugoșŭ cu ocasiunea adunării generale a Societății pentru fondŭ de teatru românŭ, despre care la timpulŭ sĕu s'a făcutŭ amintire în colónele foiei nóstre, este composiția regretatului *C. Porumbescu*.

Cursulŭ piețeĭ Brașovŭ

din 3 Septemvre st. n. 1888.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.36	Vênd.	9.38
Argintŭ românescŭ	„	9.30	„	9.35
Napoleon-d'orĭ	„	9.59	„	9.62
Lire turcescĭ	„	10.90	„	10.95
Imperialĭ	„	9.90	„	9.95
Galbinĭ	„	5.70	„	5.76
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ	„	126.—	„	127.—
Discontulŭ		$6^1/_2$—8% pe anŭ.		

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	101.45
Renta de hârtiă 5%	92.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	144.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	98.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	117.25
Bonurĭ rurale ungare	105.25
Bonurĭ cu clasa de sortare	105.25
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale transilvane	104.50
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Renta de hârtiă austriacă	82.25
Renta de argintŭ austriacă	82.70
Renta de aurŭ austriacă	109.45
Losurĭ din 1860	140.—
Acțiunile băncei austro-ungare	875.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	304.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr.	309.90
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	9.64
Mărcĭ 100 împ. germane	59.60
Londra 10 Livres sterlinge	121.55

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Unŭ mecanicŭ românŭ,

care a făcutŭ studii serióse și a practicatŭ timpŭ de doi anĭ în **Belgia** și în **Germania**, dupăce a fostŭ ocupatŭ la calea ferată în Brașovŭ și în Têrgoviște, provĕdutŭ fiindŭ cu fórte bune **certificate legalisate de autoritățile germane**, caută ocupațiune la o locomobilă stabilă, de trioratŭ, la o mașină de lumină electrică, într'unŭ atelierŭ orĭ într'o fabrică.

Informațiunĭ dă Administrațiunea *„Gazetei Transilvaniei."*

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei", precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans."

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ Nr, 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucureci la Brașovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.
Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte de amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Brașovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 óre 30 minute séra.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ:* 12 óre 30 m. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ:* 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéța.

77

Se deschide abonamentŭ pre anulŭ 1888

la

AMICULU FAMILIEI. Ḑiarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesii, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tractéză cestiunĭ literare și scientifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Ḑiarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIV. — Apare în broșurĭ lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoțilorŭ mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între aceștia mulțime de predice pre duminecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cuĭ cere.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU" în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărțĭ din editura propriă:

Apologie. Discusiunĭ filologice și istorice maghiare privitóre la Românĭ, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Cuvêntărĭ bisericescĭ la tóte sĕrbătorile de peste anŭ, de I. Papiu. Unŭ volumŭ de preste 26 cóle. Acest opŭ de cuvêntărĭ bisericescĭ întrece tóte opurile de acestŭ soiu apărute până acum — avêndŭ și o notiță istorică la fiă-care sĕrbătóre, care arată timpulŭ introducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modul cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. Prețulŭ e 2 fl.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda sĕu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Augustŭ Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Șuluțŭ. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Regina României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa sĕu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românŭ. Cartea I, II, III, IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ și practicŭ pentru invĕțămĕntulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a învĕțătorilorŭ și a altorŭ bărbațĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unŭ opŭ, întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta, pentru aceea îlŭ și recomandămŭ mai alesŭ directorilorŭ și învĕțătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesațĭ.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de datŭ 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulŭ 30.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioanŭ Buteanu, prof. gimn. Unŭ volumŭ de peste 30 cóle. Prețulŭ 2 fl.

Manualŭ de stilistică de Ioanŭ F. Negruțŭ, profesorŭ. Opŭ aprobatŭ și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de dato 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică fórte bogată a acestui op — cuprindêndŭ composițiunĭ de totŭ soiulŭ de acte obveniente în referințele vieței socialĭ — se póte întrebuința cu multŭ folosŭ de către preoțĭ, învĕțătorĭ și alțĭ cărturarĭ românĭ. Prețulŭ 1 fl. 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecțiune de viersurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțătorĭ și preparanḑĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 60 cr., legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de luxŭ 1.50—2.50

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pânḑă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele, Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-ḑeu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.